

ПОЧВА

МК – НИ 014

ЗАФАКАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ

Период на проценка на индикаторот

- септември 2007 – април 2008 година

Образложение

- Оправданост за избор на индикаторот

Користењето на земјиштето за урбана и друг вид инфраструктура има најголеми влијанија врз животната средина, поради зафаќањето на почвата, како и нарушувањата што резултираат од транспортот, бучавата, искористувањето на ресурсите, фрлањето на отпад и загадувањето. Транспортните мрежи, со кои се поврзуваат градовите, вршат дополнителна фрагментација и деградација на природните предели. Интензитетот и моделите на урбанизација се резултат на три основни фактори: економски развој, потреба за домување и проширување на транспортните мрежи. Иако со законодавството најголем дел од надлежностите за земјиштето и за урбанистичкото планирање се делегирани на локално ниво (општините), најголем дел од националните политики имаат директни или индиректни ефекти врз урбаниот развој.

Дефиниција

Промени и тековна состојба во површините на земјоделско, шумско и друго полуприродно земјиште зафатено со урбанистичка и со друга вештачка изградба на земјиштето. Овде се вклучени површини покриени со градби и комунална инфраструктура, како и градски зелени површини и објекти за спорт и рекреација. Главните движечки фактори на зафаќањето на земјиштето се групирани во процеси што резултираат во ширење на:

- домување, услуги и рекреација,
- индустриски и комерцијални зони,
- транспортни мрежи и инфраструктури,
- рудници, површински копови и депонии за отпад.

Единици

Единици мерки за евиденција и нанесување на промените и тековната состојба се хектари. За презентација на податоците може да се користат и km².

Резултатите се презентираат како:

- тековна состојба на земјината покривка во согласност со номенклатурата усвоена на европско ниво, на петгодишни интервали
- промени на земјината покривка, во петгодишни интервали, изразени во % од вкупната површина на земјата и % од различните видови на земјина покривка.

Забелешка: Посебно внимание се обрнува на површините кои се менуваат како резултат на проширувањето на урбаните системи, што има негативно влијание на

состојбата на животната средина.

Релевантност за креирање на политиката

Законска основа

Закон за животна средина (Сл. Весник на Р. Македонија 53/05, и измените 81/05, 24/07). Во согласност со Законот за животна средина правото на секој граѓанин е да има достап до информации за состојбата на животната средина. Овој индикатор не само што овозможува обезбедување на податоци за состојбата на животната средина (земјина покривка), туку овозможува и унифициран пристап до истите, како на национално, така и на европско ниво.

Закон за премер, катастар и запишување на правата на недвижности (Сл. Весник на Р. Македонија 27/86, и измените 17/91, 84/05, 109/05). Врз основа на Законот за премер, катастар и запишување на правата на недвижности, со редовната постапка за премер се обезбедуваат информации за видот на земјината покривка. Иако овие параметри не соодветствуваат со номенклатурата CORINE земјина покривка, постои можност за единствено здружување на елементите на земјината покривка.

Закон за урбанистичко и просторно планирање (Сл. Весник на Р. Македонија 52/05).

Цели

Следење на промените на земјината покривка и мапирање на тековната состојба. Промените се следат во петгодишни интервали. Дополнително, методологијата и номенклатурата за овој индикатор е унифицирана на ниво на Европа, што овозможува интегрирано следење на промените на регионално и европско ниво.

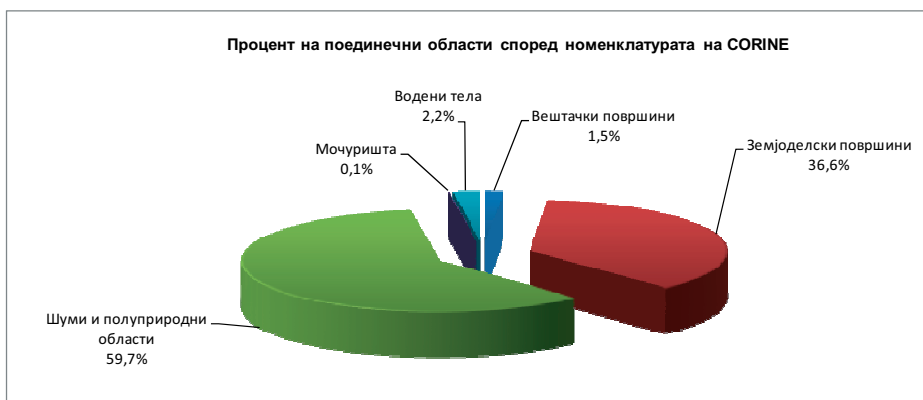
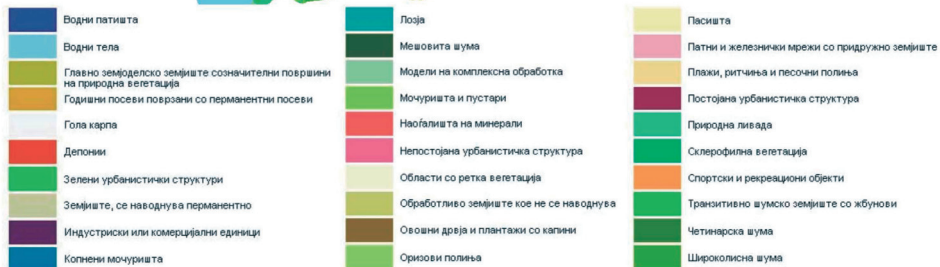
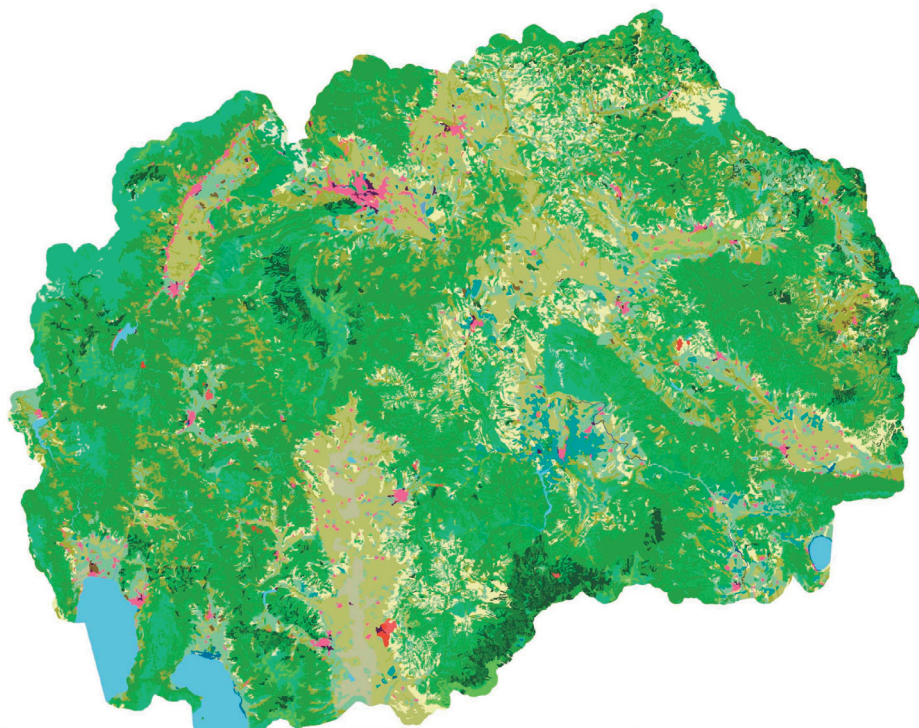
Клучна порака

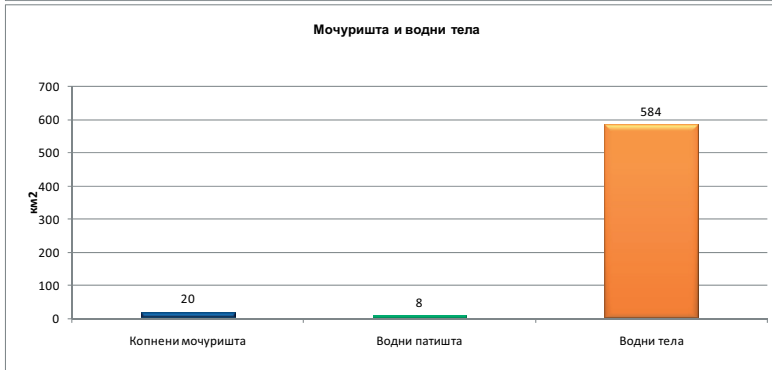
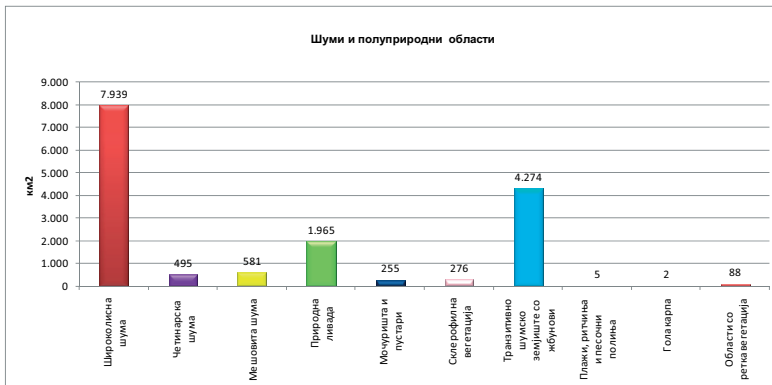
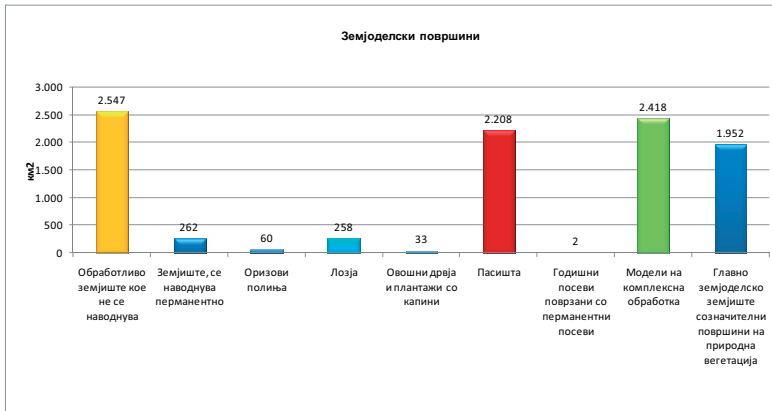
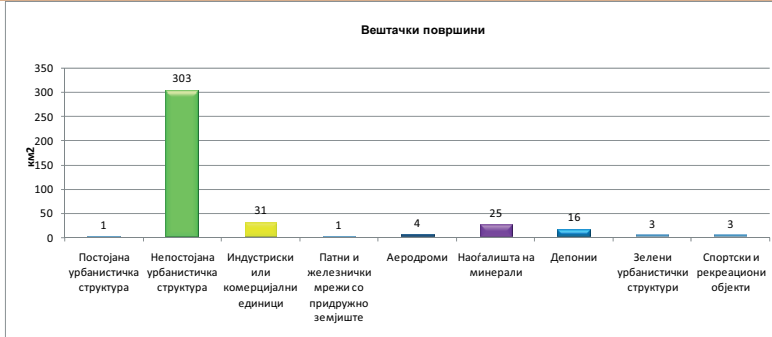
Врз основа на методологијата на CORINE Land COVER (CORINE земјина покривка) што се примени во првата фаза од проектот, установено е дека површината која потпаѓа во категоријата шуми и полуприродни површини е најголема во Република Македонија со 15 879 km² или 61,8 % од вкупната површина. По обем (околу 38 % од вкупната површина) сè уште е значајна земјоделската површина.

CORINE Land COVER 2000 (податоци од 1996 година)

Оценка

Податоците на CORINE Land Cover се публикувани во 2000 година, а изворот на информации (сателитски снимки Landsat) е од 1996 година.

Република Македонија не беше активно вклучена во проектот „Image2000 and CLC2000“ како заеднички проект на Европската агенција за животна средина (ЕЕА) и Центарот за заеднички истражувања (JRC) за целите на ажурирање на базата на податоци за CORINE Land COVER.

Во тек се подготвителните активности за реализација на проектот CORINE Land COVER 2006 (сателитските снимки се од 2006 година), а мапирање на промените и тековната состојба се очекува до крајот на 2008 година.

Со цел оваа база на податоци да може да се користи ефикасно на национално ниво, т.е. во рамките на Република Македонија, потребни се дополнителни податоци за Land COVER, во поглед на единица површина и во поглед на дополнителни елементи на основната номенклатура, т.е. додавање на 4-то ниво во номенклатурата.

Според CORINE Land COVER, најголем процент од земјиштето е зафатен со шуми и со полуприродни површини, коишто покриваат 15 879 km² што чини 61,8 % од вкупната површина. Категоријата земјоделски површини зафаќа 9 739 km² или 37,9 % од вкупната површина, категоријата вештачки површини зафаќа 389 km² или 1,5 % од вкупната површина, итн.

Методологија

■ Методологија за пресметка на индикаторот

Оценката на CORINE Land Cover во 2000 година ги користеше податоците од сателитските снимки.

Поради карактеристиките на земјината покривка во Република Македонија, од вкупните можни 44 класификации, идентификувани се 31. Покрај тоа, од истите причини, минималната просторна единица што се третираше во рамките на проектот беше намалена на 20 хектари, наместо на 25 хектари.

Основа на процесот е фотоинтерпретација на сателитски снимки кој се состои од:

- Обележување на границите на површини што претставуваат единствени единици на земјината површина на снимка со „лажни“ бои;
- Користење на клучеви за интерпретација, помошна документација и сателитски/авионски снимки за означување на идентификациски број – класа од номенклатурата;
- Екстраполација на ова вцртување и идентификација на сите делови на снимката кои изразуваат слични карактеристики: боја, структура и состав.

Техничко упатство за изработка на CORINE Land Cover изработено од страна на Европска агенција за животна средина.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Зафаќање на земјиште	– CORINE Land Cover	– ЕЕА

Опфат на податоци (по години):

Табела 1: Процент на поединечни области според номенклатурата на CORINE

	Површина во км ²	% од вкупната површина
Вештачки површини	389	1,5
Земјоделски површини	9739	37,9
Шуми и полуприродни области	15879	61,8
Мочуришта	20	0,1
Водни тела	591	2,3

Табела 2: Вештачки површини

	CORINE Land COVER код	CORINE номенклатура	км ²
Вештачки површини	111	Постојана урбанистичка структура	1
	112	Непостојана урбанистичка структура	303
	121	Индустриски или комерцијални единици	31
	122	Патни и железнички мрежи со придружно земјиште	1
	124	Аеродроми	4
	131	Наоѓалишта на минерали	25
	132	Депонии	16
	141	Зелени урбанистички структури	3
	142	Спортски и рекреациони објекти	3

Табела 3: Земјоделски површини

	CORINE Land COVER код	CORINE номенклатура	км ²
Земјоделски површини	211	Обработливо земјиште кое не се наводнува	2.547
	212	Земјиште, се наводнува перманентно	262
	213	Оризови полиња	60
	221	Лозја	258
	222	Овошни дрвја и плантажи со капини	33
	231	Пасишта	2.208
	241	Годишни посеви поврзани со перманентни посеви	2
	242	Моделни на комплексна обработка	2.418
	243	Главна земјоделско земјиште со значителни површини на природна вегетација	1.952

Табела 4: Шуми и полуприродни површини

	CORINE Land COVER код	CORINE номенклатура	км ²
Шуми и полуприродни области	311	Широколисна шума	7.939
	312	Четинарска шума	495
	313	Мешовита шума	581
	321	Природна ливада	1.965
	322	Мочуришта и пустари	255
	323	Склерофилна вегетација	276
	324	Транзитивно шумско земјиште со жбунови	4.274
	331	Плажи, ритчиња и песочни полиња	5
	332	Гола карпа	2
	333	Области со ретка вегетација	88

Табела 5: Мочуришта и водни тела

	CORINE Land COVER код	CORINE номенклатура	км ²
Мочуришта	411	Копнени мочуришта	20
Водни тела	511	Водни патишта	8
	512	Водни тела	584

Општи мета податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI ЕЕА или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК NI 014	Зафаќање на земјиште	CSI 014	Land take	П	А	управување природа останато население почва туризам транспорт урбанизација	10 - годишно

Географски опфат: Република Македонија

Временски опсег: Групата податоци за земјината покривка беше финализирана во 2000 година, врз основа на сателитското снимање од 1996 година.

Несигурност

■ Методолошка несигурност

Не е констатирана систематска методолошка несигурност, како и несигурност на податоците. Одредени отстапувања во идентификацијата на промените и реалната состојба може да се јави за мали просторни елементи кои не можат да се идентификуваат еднозначно но битно не влијаат на квалитетот на индикаторот.

Идни активности

■ Краткорочни активности

Активно учество на Република Македонија во CORINE Land Cover 2006. Во тек се подготвителните активности за реализација на проектот CORINE Land COVER 2006 (сателитските снимки се од 2006 година), а мапирање на промените и тековната состојба се очекува до крајот на 2008 година.

а. Опис на активността

- Сите активности се во согласност со техничката спецификација на Европската агенција за животна средина, тематски центар „Land Use and Spatial Information” и под нивни директен надзор.

б. Потребни за ресурси

- Во согласност со препораките на Европската агенција за животна средина, во спроведувањето на проектот како јадро на тимот ќе бидат ангажирани лицата кои работат на претходната фаза на проектот, со вклучување на нови лица, коишто ќе бидат основа за вклучување во следните фази.

в. Состојба

- Почеток на активностите за реализација на проектот.

Краен рок: Крај на 2008 година

■ Долгорочни активности

- Учество во сите следни фази од проектот како и детализација на податоците со генерирање на четврто ниво во номенклатурата.

МК - НИ 015

НАПРЕДОК ВО УПРАВУВАЊЕТО СО КОНТАМИНИРАНИ ЛОКАЛИТЕТИ

Период на проценка на индикаторот

- февруари – март, 2007 година

Образложение

- **Оправданост за избор на индикаторот**

Емисијата на опасните супстанции од индустријата, како и од комуналниот и индустрискиот отпад, може да има влијание на квалитетот на почвата и водата, а особено на подземните води. Според законската регулатива, управувањето со контаминирани локалитети подразбира проценување на штетните ефекти кои предизвикуваат контаминација и преземање на мерки за задоволување на стандардите за животна средина. За жал, во нашата земја, сè уште нема стандарди за квалитет на почвата, ниту, пак, предвидени цели за ремедијација на местата каде стандардите биле надминати. Од друга страна, се идентификуваат бројни активности кои предизвикуваат контаминација на почвата. Ова особено се однесува на индустриските активности и одложување на отпадот од општините и индустриските комплекси.

Спроведувањето на постојната законска регулатива особено Законот за животна средина во кој е инкорпорирана Директивата за интегрирано спречување и контрола на загадувањето (Integrated Pollution Prevention and Control Directive), Закон за заштита на природата, Закон за земјоделско земјиште, Закон за управување со отпад со транспонирана Директива за депонии (Landfill Directive), како и законска регулатива којашто се очекува да се донесе како Законот за води со транспонирана рамковна Директива за води (Water Framework Directive), би резултирале со конкретни активности кои треба да се преземат за намалување на загадувањето на почвата. Меѓутоа, потребни се големи напори за справување со историските контаминации.

Овој индикатор го следи напредокот во управување со контаминирани места, како и висината на финансиските средства (јавните и приватните) кои би се трошеле за ремедијација.

Дефиниција

Терминот „контаминиран локалитет“ се однесува на означена површина каде што е потврдено присуството на контаминација на почвата и сериозноста на можните влијанија на екосистемите и здравјето на луѓето е таква што се бара санација, посебно во врска со тековното или планираното користење на локацијата. Санацијата или чистењето на контаминирани локалитети можат да резултираат во целосна елиминација или во намалување на овие влијанија.

Терминот „потенцијално контаминиран локалитет“ вклучува локалитети каде што контаминацијата на почвата се претпоставува, но не е потврдена и треба да се спроведат истражувања за да се потврди дали постојат релевантните влијанија.

Напредок во управувањето со контаминираниите локалитети е испланирано со цел да се ублажат евентуалните негативни ефекти онаму каде што постои сомневање или е докажано дека е нарушена животната средина и се јавува потреба од намалување на потенцијалните закани за здравјето на луѓето, биолошката разновидност, водните тела, почвата, живеалиштата, прехранбените производи, итн.

Управувањето на контаминираниите локалитети започнува со истражување, кое понатаму може да доведе до санација или излекување на контаминираниот место, мерки за грижа и одржување на истото и ревитализација на контаминираниите површини.

Индикаторот го прикажува напредокот во пет основни чекори:

1. Идентификација на локалитетот/прелиминарна студија;
2. Прелиминарно истражување;
3. Главно истражување на локалитетот;
4. Имплементација на санациони мерки;
5. Комплетирање на мерките.

Овој индикатор во иднина би ги покажувал и потрошените финансиски средства на општеството за ремедијација на контаминираниите места, главните активности кои придонесуваат за контаминација на почвата и постигнувањата во управувањето со контаминираниите места.

Единици

- Процентниот удел на економските активности во контаминацијата на почвата, како процент од местата каде активностата е присутна, во однос на вкупниот број на обработени локалитети.
- Број на локалитети, односно места кои се управувани до одреден чекор од вкупните пет основни чекори на индикаторот
- Бројот на локалитети за кои се спроведени петте чекори во напредувањето со управување на контаминираниите места, како процент од вкупниот број на локалитети што треба да се обработат.
- Финансиските трошоци за ремедијација изразени во евра на жител годишно.

Релевантност за креирање на политиката

Во нашата земја нема законски прецизирани стандарди за почва. Генерално, законската регулатива којашто постои има за цел превенција на нови контаминации. Спроведувањето на постојната законска регулатива и донесувањето на Законот за водите би резултирале со намалување на контаминацијата на почвата и подобра контрола на контаминацијата предизвикана од природни и други случувања.

Законска основа

Заштитата на почвите е регулирана со неколку закони, вклучително со оние закони кои се однесуваат на животната средина, заштита на природата, земјоделското земјиште, но посебен закон за почви, со јасна дефинираност на институционалните надлежности, не постои.

Закон за животна средина (Сл. Весник на Р. М. 53/05, и измените 81/05, 24/07). Според членот 2 од Законот за животна средина унапредувањето на состојбата и квалитетот на

животната средина се однесува и на заштитата на почвата. Истиот Закон во член 9 го промовира принципот загадувачот плаќа, членот 13 го промовира принципот на претпазливост, кој би помогнал да се избегне локална контаминација на почвата во иднина. Членот 36 го предвидува интерниот мониторинг за правни и физички лица кои поседуваат емисии и со нивните активности влијаат на еден или повеќе медиуми на животната средина.

Закон за заштита на природата (Сл. Весник на Р. М. 67/04, и измените 14/06, 84/07). Во Законот за заштита на природата во член 11 кој се однесува на ограничување на промената на користење на земјиштето, а во корелација со член 12 забрането е користење на природата на начин кој предизвикува деградација на почвата и губење на нејзината плодност.

Закон за земјоделско земјиште (Сл. Весник на Р. М. 135/07).

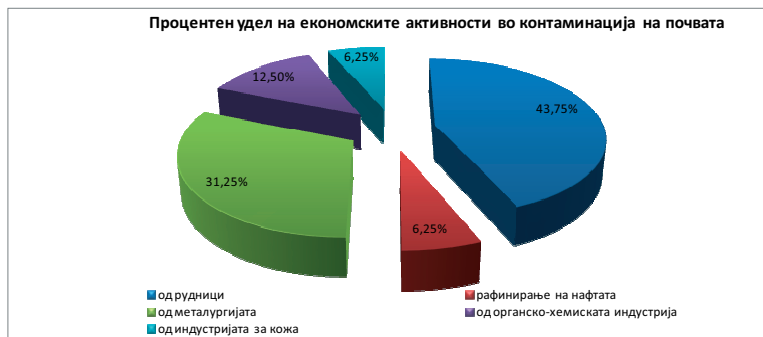
Цели

Спроведување на оперативна програма за претпристапната помош на Европската унија. Реализација на инфраструктурни проекти (третман на отпадни води, управување со отпадот и индустриските жаришта). Спроведување на Националниот план за управување со цврст отпад, изработка на локални програми и планови за управување со комунален и други видови на неопасен отпад, затворање и ревитализација на диви депонии.

Санирање на јаловишта, стабилизација и рекултивација на индустриски депонии.

Клучно прашање за креирање на политиката

Колкав е процентниот удел на економските активности кои придонесуваат за контаминација на почвата во Република Македонија?

Да се определат главните контаминирачки супстанции кои придонесуваат за контаминација на почвата и подземните води?

За да се даде одговор на ова прашање неопходно е да се направат дополнителни испитувања на контаминираниите локалитети, односно места, како и увид во активностите на индустриските компании кои како нус продукти продуцираат контаминирачки супстанции.

Клучна порака

Во Република Македонија се идентификувани 16 локалитети со можна контаминација на

почвата карактеризирани како жешки точки. Прелиминарните истражувања се направени кај 16 локалитети, додека кај два локалитети се спроведени и главни истражувања и делумно се спроведени санациони мерки. Комплетирање на мерките не е евидентирано кај недно од идентификуваните жешки точки. Во однос на економските активности кои придонесуваат за контаминација на почвата изразено во проценти, најголем е уделот на рударството со 43,75%, потоа следи металургијата со 31,25%, органско-хемиската индустрија со 12,5% и рафинеријата и индустријата за производство на кожа со 6,25%.

Специфични прашања за креирање на политиката

Колкав прогрес е направен во управувањето и контролата на локалната контаминација на почвата?

Пет основни чекори во напредување со управување на контаминирани локалитети	Идентификувани локалитети
Идентификацијана локалитетот/прелиминарна студија	16
Прелиминарно истражување	16
Главно истражување на локалитетот	2
Имплементација на санациони мерки	1
Комплетирање на мерките	0

Колкави се финансиските трошоци за ремедијација на почвената контаминација и колкав е уделот на јавниот буџет, а колкав на приватниот буџет?

Според Национален план за управување со отпадот во Република Македонија, по пат на пресметки е констатирано дека се неопходни околу 77 милиони евра, односно 38 евра по жител.

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Податоците за пресметка на индикаторот се земени од Националниот план за управување со отпадот во Република Македонија, односно од Специјалната студија Е.

Процентниот удел на економските активности кои придонесуваат за контаминација на почвата се пресметуваат како на пр. $\frac{[\text{број на рудници кои учествуваат во контаминацијата на почвата}]}{[\text{вкупен број на локалитети, односно места кај кои е установена контаминацијата на почвата}]} \times 100$.

- Извор за користената методологија

Според Европската агенција за животна средина, Европскиот топик центар за почви

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Напредок во управувањето со контаминирани локалитети	– Министерство за животна средина и просторно планирање	– Контаминација на почвата (ТЕ-2)

Општи мета податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/ EEA или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК НИ 015	Напредок во управувањето со контаминирани локалитети	CSI 015	Progress in management of contaminated sites	P	A	хемикалии индустрија природа почва транспорт урбанизација отпад вода	годишно

Географски опфат: Република Македонија

Временски опсег: 2005 година

Честота на прибирање на податоци: еднаш годишно

Несигурност

■ Методолошка несигурност

Иако постои дефиниција за контаминирано место, односно локалитет, поради отсуство на гранични вредности за концентрацијата на одредени токсични хемикалии во почвата, тешко е да се определи точниот број на локалитети каде е констатирана контаминација на почвата.

Проценката за контаминираниот локалитет во голема мерка зависи од индивидуалната процена на експертот.

■ Несигурност на групата податоци

Сите локалитети каде се одвива одредена индустриска/економска активност не се земено предвид како места со одредена контаминација, иако создаваат токсични хемиски супстанции.

Отсуството на податоци за хемиските супстанции од различни индустриски комплекси кои предизвикуваат контаминација на почвата.

Проценките за финансиските трошоци во процесите на санација, односно ремедијација се апроксимативни и се базираат на експертските проценки.

Идни активности

■ Краткорочни активности

Формирање на работни групи заради прецизирање, додефинирање и комплетна изработка на индикаторот.

а. Опис на активност

Прецизирање, додефинирање и комплетна изработка на индикаторот.

б. Потребни за ресурси

Експерти од област на животната средина, економијата, органско-хемиската индустрија, металургијата итн.

в. Состојба

Во прогрес

Краен рок: јуни 2008

■ Долгорочни активности

Долгорочните активности ќе ги дефинира работната група.

МК - НИ 038

ШУМСКИ ПОЖАРИ

Период на проценка на индикаторот

- септември 2007 – април 2008 година

Образложение

- Оправданост за избор на индикаторот

Шумите претставуваат непроценлив природен ресурс и имаат значајна улога во процесот на заштитата на воздухот, водите, земјиштето и биодиверзитетот. Шумите се глобални складишта на јаглерод и биодиверзитет. Шумите во Република Македонија покриваат 950,594 ха претставувајќи 37% од територијата на Република Македонија. Високите шуми чинат 30% од целокупната шумска покривка, додека ниската шума чини 70%. Околу 89% од шумите во Република Македонија се сопственост на државата, само околу 11% се во приватна сопственост. Македонската дендрофлора е составена од 319 видови дрвја и грмушки со повеќе од 80 подвидови и вариетети. Тие сочинуваат 81 шумска асоцијација. Има 49 ендемити и субендемични видови. Листопадните дрвја сочинуваат 56,10%, четинарите 8,46%, мешаните листопадни шуми 28,70%, мешаните четинари 0,79% и мешаните листопадни и зимзелени дрвја 5,95%. Најголемите предизвикувачи на неповолните состојби во шумарството се шумските пожари, растителните штетници и болести, несоодветните индивидуални сечи, посебните природни услови и недостатокот на јавна свест за значењето на шумите. Сите овие притисоци резултираат со деградација на шумите и ерозија на земјиштето. За илустрација на наведеното служат фактите што во централниот дел на Република Македонија постои полупустинска област на источната страна на реката Вардар како резултат на изведуваните сечи околу реката Црна Река од XVI до XIX век. Потоа во последните 10 години приближно се опожарени околу 100.000 ха и годишното количество на огревно дрво со нелегална сеча се проценува на 30% од количеството на огревно дрво кое се сече на легален начин. Намалување на стапката на деградирањето и уништувањето на шумите претставува еден од најголемите предизвици во шумарството.

Дефиниција

Индикаторот дава информации за бројот на шумските пожари на територијата на Република Македонија. Потоа дава информации за големината на шумските пожари прикажувајќи ја опожарената површина и видот на опожарената дрвна маса како и предизвиканата вкупна штета од пожарот.

Единици

Опожарената површина е изразена во ha (хектари), додека опожарената дрвна маса е изразена во m³. Вкупната штета од шумските пожари е изразена во денари, како и број на шумски пожари.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи:

Во НЕАП 2 се дадени мерки за подобрување на заштитата од шумски пожари преку креирање на индикатори како што се:

- Број на шумски пожари годишно и
- Површина уништена со шумски пожари секоја година.

Во мерки и активности во НЕАП 2 уште се посочени и:

- Изготвување на Национална Стратегија за одржлив развој на шумарството,
- Зајакнување на капацитетите за одржливо управување со шумите како и
- Изготвување на стратегија за заштита од шумски пожари.

Законска основа

- Закон за шуми („Сл. весник на РМ“ бр. 47/97 и промените бр. 2/00, 89/04, 54/07, 103/08) кој ги регулира стопанисувањето, заштитата на шумите и шумските ресурси. Заштитата на шумите е интегрален и неразделен дел од севкупното управување со шумите. Во насока на заштита на шумите од пожари и регулирање на мерките од оваа област, треба да се спомене Правилникот за посебни мерки за заштита на шумите од пожари од 2001 година.
- Закон за заштита на природните реткости („Сл. Весник на РМ“ бр. 41/73 и измените 42/76, 10/90, 62/93)
- Околу 7,34% од површината на Република Македонија е под заштита. Заштитата вклучува три национални паркови, потоа строго заштитени природни резервати, три површини со посебни природни карактеристики, 14 специјални растителни и животински резервати и 50 споменици на природата.
- Закон за заштита на Националните паркови („Сл. Весник на РМ“ бр. 33/80 и промените бр. 10/90 и 62/93)
- Закон за прогласување на шумска површина на планината Пелистер како Национален парк („Сл. Весник на РМ“ бр. 38/48 и бр. 16/65)
- Закон за прогласување на шумска површина околу Мавровското езеро како Национален парк („Сл. Весник на РМ“ бр. 10/49, 23/52 и бр. 16/65)
- Закон за прогласување на шумска површина на планината Галичица за Национален парк („Сл. Весник на РМ“ бр. 31/58 и бр. 16/65)
- Закон за заштита од пожари („Сл. Весник на РМ“ бр. 43/86 и промените во бр. 37/87, 51/88, 36/90, 12/93)

Цели

Почитување на законската регулатива која се однесува на заштита на шумите и шумските ресурси. Намалување на бројот на шумските пожари, намалување на опожарената дрвна маса и шумска површина. Намалување на трошоците и штетите предизвикани од шумските пожари. Подигање на јавната свест за борба против пожарите и преземање на сите неопходни мерки за намалување на човечкиот фактор како причинител на шумските пожари.

Клучно прашање за креирање на политиката

Колкав е бројот на шумските пожари, колкава е опожарената површина и опожарената дрвна маса?

Табела 1: Број на пожари, опожарена површина во ha, опожарена дрвна маса во м³ во Република Македонија

Година	Број на пожари	Опожарена површина во ha	Опожарена дрвна маса м ³
1999	69	2.414,80	1.905,00
2000	476	46.235,73	711.782,00
2001	161	6.263,30	88.260,00
2002	65	1.186,30	24.661,28
2003	144	1.068,88	10.987,00
2004	94	892,05	4.322,30
2005	182	2.084,10	1.063,00
2006	138	2.085,95	12.978,00
2007	652	35.248,06	617.678,67

Слика 1: Број на шумски пожари во Република Македонија

Слика 2: Опожарена површина во Република Македонија

Слика 3: Опожарена дрвна маса во Република Македонија

Клучна порака

Во Република Македонија, во периодот од 1999 до 2007 година, нагло зголемување на бројот на пожарите, опожарената површина и опожарената дрвна маса, се забележува во 2000 година. Потоа следи пад на истите во 2001 и 2002 година, со задржување на релативно стабилно ниво сè до 2006 година.

Во 2007 година има нагло растење на погоренаведените мерни параметри каде бројот на пожарите го достигнува максимумот, додека опожарената површина и опожарената дрвна маса е нешто помала во споредба со пикот кој го достигнуваат во 2000 година.

Специфично прашање за политиката

Каква е состојбата со шумските пожари во Република Македонија?

Шумските пожари се еден од најголемите проблеми во шумарството, како и за животната средина во целост во Република Македонија. Поради пожарите големо количество на дрвна маса се уништува и тоа претставува економски проблем. Пожарите на шумите предизвикуваат загадување на воздухот, почвата и водата. Изгорените дрва се извор за развој на патогени и штеточини. Потоа, постои зголемување на ерозивните процеси во изгорените површини, дебалансирање на водниот режим, губење на вегетацијата и опустување. Речиси 95% од шумските пожари се предизвикани од човекот. Шумските пожари секоја година уништуваат околу 2 200 ha шума. Вообичаено, секоја година има по 120 пожари. Во 2000 година поради екстремни суши и човечки фактор имаше 476 пожари на околу 46 000 ha, додека во 2007 година 652 пожара на околу 35 000 ha површина.

Колкава е вкупната штета од шумските пожари во Република Македонија?

Табела 2: Вкупната штета од пожарите во 2007 година изразена во денари во Република Македонија

Година	Вкупна штета од пожарот во денари
1999	105.837.151,00
2000	969.852.057,00
2001	610.814.677,00
2002	18.531.939,00
2003	15.594.691,00
2004	91.083.591,00
2005	25.287.638,00
2006	148.712.782,00
2007	1.311.167.721,95

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Податоците и пресметката на индикаторот е направено од страна на Јавното претпријатие за управување со шумите во Република Македонија - Македонски шуми.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Шумски пожари	– Јавно претпријатие за управување со шумите-Македонски шуми	

Општи мета податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/EEA или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК НИ 038	Шумски пожари	TE065	Forest fires	П		Почва Шумарство Земјоделие Природа Урбанизација	годишно

Географски опфат: Република Македонија

Временски опсег: од 1999 до 2007 година.

Честота на прибирање на податоците: еднаш годишно

Несигурност

- Методолошка несигурност и несигурност на податоците

Постои одредена несигурност при одредување на опожарената дрвна маса во м³, потоа во опожарената површина изразена во ha, која произлегува од одредена методолошка несигурност при пресметување на параметрите.

Идни активности

- **Краткорочни активности**
 - Формирање на работни групи заради прецизирање, додефинирање и комплетна изработка на индикаторот.
- а. Опис на активноста**
 - Прецизирање, додефинирање и комплетна изработка на индикаторот
- б. Потреби за ресурси**
 - Експерти од областа на шумарството, животната средина, земјоделието, економијата итн.
- в. Состојба**
 - Во прогрес
 - Краен рок:** јуни 2008
- **Долгорочни активности**
 - Долгорочните активности ќе ги дефинира работната група.

